

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 153/2014
06.11.2014. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер - Поповић и судије Звездане Лутовац, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Ј. Р. ДД ..., кога заступа пуномоћник Ф.Д. адвокат из Б., против туженог првог реда Агенција за приватизацију Републике Србије из Београда кога заступа пуномоћник В.М. адвокат из Б. и туженог другог реда Н.А.-А. б. ДД С. – Љ., кога заступа пуномоћник Д.Б. адвокат из Б., ради утврђења, вредност предмета спора 66.600.000,00 динара, решавајући по ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2540/14 д 09.04.2014. године, донео је у седници већа одржаној дана 06.11.2014. године, следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против става 1 изреке пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 2540/14 од 09.04.2014. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог првог реда за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 3486/13 од 06.02.2014. године у ставу 1 изреке одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени првог реда Агенција за приватизацију Републике Србије нема право да од туженог другог реда Н.А.-А. б. ДД С. наплати износ из банкарске гаранције број G3442/12 која је издата од стране друготуженог у корист првотуженог дана 24.01.2013. године као и да се забрани првотуженој да од друготужене банке наплати износ из банкарске гаранције број G3442/12 која је

издата од стране друготуженог у корист првотуженог дана 24.01.2013. године, као и да се обавезе првотужени да тужиоцу врати оригинал и све копије банкарске гаранције G3442/12 која је издата од стране друготуженог у корист првотуженог дана 24.01.2013. године. Ставом 2 изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени првог реда Агенција за приватизацију Републике Србије да се уздржи да од туженог другог реда Н.А.-А. б. ДД из С. наплати износ из банкарске гаранције број G3442/12 која је издата од стране друготуженог у корист првотуженог дана 24.01.2013. године. Ставом 3 изреке, одбијен је предлог за прекид поступка ради решавања претходног питања а ставом 4 изреке, одбијен је предлог за одређивање привремене мере. Ставом 5 изреке, обавезан је тужилац да првотуженом плати трошкове парничног поступка у износу од 559.330,00 динара а друготуженом 265.010,00 динара све у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж број 2540/14 од 09.04.2014. године у ставу 1 изреке одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П број 3486/13 од 06.02.2014. године, у ставу 1, 2 и 4 изреке и у делу става 5 којим је тужилац обавезан да друготуженом накнади трошкове спора у износу од од 265.010,00 динара. Ставом 2 изреке враћени су списи Привредног суда у Београду П 3486/13 у делу става 5 изреке пресуде у којим је тужилац обавезан да првотуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 559.230,00 динара, првостепеном суду на поступање.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж број 2540/14 од 09.04.2014. године, тужилац је благовремено изјавио ревизију у односу на став 1 изреке, због погрешне примене материјалног права, битних повреда одредаба Закона о парничном поступку и предложио Врховном касационом суду да ревизију усвоји.

У одговору на ревизију првотужена Агенција за приватизацију Републике Србије оспорила је у целини наводе из ревизије и предложила Врховном касационом суду да исту одбије као неосновану. Трошкове ревизијског поступка је тражила и то за састав одговора на ревизију и таксу на одговор.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду другостепеног суда у складу са одредбом члана 408. Закона о парничном поступку (Сл.гласник РС бр. 72/2011) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 ст. 2 тач. 2 Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као купац је са првотуженом Агенцијом за приватизацију као продавцем, закључио Уговор о продаји акција привредног друштва за п.б.с., т. и п.е. з. и. и о. е. о. Е. Б.Б. методом јавног тендера дана 11.01.2012. године. Одредбом члана 8 4. закљученог уговора, купац се обавезао да достави Агенцији гаранцију за добро извршење посла у износу од 100 % инвестиционе обавезе, као независно, безусловно, неопозиво и на први позив наплативо средство обезбеђења обавеза купца из члана 8. 1.; 8. 2.; 8. 3.

уговора, са роком важности који покрива период од 62 месеца почевши од дана испуњења, као и да су права агенције по основу издате гаранције за добро извршавање посла независна, кумулативна и без утицаја на сва остала права по основу овог уговора или меродавног права, која права би могла настати услед кршења одредаба овог уговора од стране купца. Првотужена Агенција за приватизацију је дана 16.04.2013. године обавестила тужиоца да се Уговор о продаји акција привредног друштва Е. Б.Б., закључен дана 11.01.2012. године сматра раскинутим због неиспуњења обавеза истеком накнадно остављеног рока, све то у складу са чланом 41 а тачка 3, 4. и 6. Закона о приватизацији и члана 8.6 Уговора о продаји као и да ће покренути поступак наплате уговорне казне и гаранције за добро извршење посла. Гаранција за добро извршење посла G3442/12 од 24.01.2012. године издата је од стране Н.А.-А. б. ДД из Љ. у корист туженог првог реда а по налогу тужиоца, те је и у гаранцији наведено да се Н.А.-А. б. ДД из Љ. неопозиво и безусловно обавезује да плати кориснику, овде туженом првог реда Агенцији за приватизацију, након првог писаног захтева и писмене потврде у којој се наводи да купац овде тужилац није испунио обавезе према инвестиционом програму а у складу са одредбом члана 8. 1.; 8. 2.; и 8. 3. предметног уговора који је купац прекршио. Рок важности наведене гаранције уколико претходно не буде повучена је 17.03.2017. године до 12,00 часова.

Као што је претходно наведено, тужилац тражи примарним захтевом да се утврди да тужени првог реда нема право да од туженог другог реда наплати износ банкарске гаранције која је издата од стране друготуженог, да се забрани првотуженој да од друготужене наплати износ из банкарске гаранције и да врати оргинал и све копије банкарске гаранције, док је евентуалним захтевом тражено да се обавезе тужена првог реда да се уздржи да од тужене другог реда наплати износ од банкарске гаранције и да врати тужиоцу оригинал и копије банкарске гаранције.

Првостепени и другостепени суд на основу утврђеног чињеничног стања су закључили да је и примарни и евентуални тужбени захтев тужиоца неоснован. Тужилац као купац друштвеног капитала се обавезао да достави првотуженој Агенцији гаранцију за добро извршење посла, као независно, безусловно, неопозиво и на први позив наплативо средство обезбеђења обавезе купца која је предвиђена у члану 8. 1.; 8. 2.; и 8. 3. уговора о продаји акција привредног друштва Е. Б.Б. Издатом гаранцијом друготужена Н.А.-А. б. ДД из Љ. преузела је обавезу да неопозиво и безусловно плати након првог писменог захтева и писмене потврде у којој се наводи да купац није испунио своје обавезе по инвестиционом програму, које су предвиђене у уговору. Како је у издатој гаранцији наведено да се издавалац гаранције обавезује да неопозиво и безусловно плати првотуженом, по достављању потврде да купац није испунио наведене обавезе а које у суштини и повлаче раскид уговора по члану 41 а Закона о приватизацији, то су нижестепени судови закључили да је дошло до раскида уговора и да тужена првог реда има право да се наплати из издате гаранције, те да издата банкарска гаранција представља независан и самостални посао у коме су учесници друготужени као издавалац гаранције и првотужени као корисник гаранције, тако да приговор по истој кориснику може упутити само банка издавалац као дужник обавезе а тужилац није учесник предметног правног посла, нити има право на истицање приговора који се тичу извршења и важности уговора о продаји акција. Нижестепени судови су закључили да позивање

тужиоца на одредбу члана 132. Закона о облигационим односима, је без утицаја на одлуку, јер се издата банкарска гаранција не може поистоветити са институтом уговорна казна, што је тужилац неосновано истицао током поступка. Са свих наведених разлога одбијени су захтеви тужиоца - примарни и евентуални захтев као неосновани.

Према оцени ревизијског суда, правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање, применили материјално право када су одбили примарни и евентуални захтев тужиоца као неоснован.

Наводи из ревизије се не могу прихватити као основани.

У ревизији се углавном понављају разлози које је ревидент истицао и у жалбеном поступку. Ревидент у суштини институт самосталне банкарске гаранције из члана 1087. Закона о облигационим односима, која је била предмет ове парнице, уподобљава са банкарском гаранцијом која је предвиђена у члану 1083. Закона о облигационим односима. Он истиче да не постоји банкарска гаранција која је независна од основног посла и тврди да је банкарска гаранција „симулантни правни посао“ и да не може постојати без постојања основног правног посла у вези кога се банкарска гаранција издаје. Такође ревидент истиче да је неправилно тумачење нижестепених судова, да тужилац није учесник правног посла у коме је издата банкарска гаранција и да због тога не може истицати приговоре везане за гаранцију, па ни истицати приговор да не постоји правни посао за који је дата гаранција као средство обезбеђења и да се због тога не може реализовати.

Према оцени Врховног касационог суда, тужилац погрешно тумачи предметну банкарску гаранцију као акцесорну која је предвиђена у члану 1083. Закона о облигационим односима, јер се у овом случају ради о банкарској гаранцији која је издата на темељу члана 1087. Закона о облигационим односима као гаранција „без приговора“ која је самостални правни посао, који не прати судбину основног правног посла. Природу гаранције одредио је сам тужилац као налогодавац, тако да је у питању самостална, неопозива, безусловна банкарска гаранција, по којој је банка гарант дужна да на први позив корисника гаранције, исплати гарантовани износ, под условима и у року утврђеним у самој гаранцији. Самостална гаранција разликује се од основне банкарске гаранције управо због непостојања акцесорности у односу на основни правни посао. Банка је издавалац гаранције и она нема право да према кориснику истиче приговоре које би имао право да истакне налогодавац, као дужник обавезе из основног уговора. Управо због ове битне различитости у односу на основни облик гаранције, законодавац је као посебан облик систематизовао у члану 1087. Закона о облигационим односима гаранцију „без приговора“. Првотужена агенција је благовремено у року важења гаранције упутила захтев туженом другом реда за плаћање гарантованог износа.

Следом изложеног, правна природа независне, неопозиве, безусловне и плативе на први позив банкарске гаранције је њена одвојеност и од основног посла и од уговора о издавању банкарске гаранције, тако да у независном пословном односу заснованом између корисника гаранције и гаранта банке, само банка гарант може кориснику гаранције да истиче приговоре, али

само оне који се тичу саме гаранције, као нпр. приговор у погледу пуноважности и у погледу садржине гаранције и сл. а налогодавац у конкретном случају тужилац, не може истицати приговоре према кориснику гаранције, па ни тражити да се забрани реализација гаранције на начин како је то тужбеним захтевом тражено.

Међутим, уколико корисник гаранције неоправдано реализује банкарску гаранцију у том случају према одредби члана 1087 став 3 Закона о облигационим односима, корисник гаранције дугује налогодавцу износ примљен по основу гаранције на који не би имао право због оправданих приговора налогодавца. Такав захтев није постављен у овом спору.

Са наведених разлога ревизија тужиоца је одбијена као неоснована.

Врховни касациони суд решавајући по захтеву тужене првог реда за накнаду трошкова ревизијског поступка који су тражени за састав одговора на ревизију и судску таксу на одговор, закључио је да наведени трошкови нису били нужни трошкови у овом поступку, па стога се не могу досудити на терет тужиоца због чега је и захтев туженог првог реда одбијен као неоснован.

Врховни касациони суд на основу изложеног и процесних овлашћења из члана 414. и 165. Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**